

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Dumitru Mardari, Nicolae Craiu,

juducând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Dumitru Buliga în numele lui Alexei Uvarov și avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, în cauza penală, în privința lui

Uvarov Alexei XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX

Balan Daria XXXXX, născută la XXXXX, domiciliată XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță de la 26.02.2018 până la 04.07.2018;

Instanța de apel de la 02.08.2018 până la 23.01.2019;

Instanța de recurs de la 25.09.2019 până la 18.02.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 04 iulie 2018 a Alexei Uvarov fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal, în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, stabilindu-i o pedeapsă de 7 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții legate de gestionarea drogurilor pe un termen de 5 ani.

Prin aceeași sentință, Daria Balan a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal, în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Codul de procedură penală, stabilindu-i o pedeapsă de 5 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a exercita funcții legate de gestionarea drogurilor pe un termen de 5 ani.

S-a dispus încasarea în mod solidar din contul inculpaților Alexei Uvarov și Daria Balan, cheltuielile judiciare în mărime de 5 040 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, pe parcursul anului 2017, cet. Alexei Uvarov urmărind scopul comiterii circulației ilegale de droguri, acționând de comun acord cu cet. Daria Balan, au procurat și comercializat droguri, în proporții deosebit de mari, pe teritoriul mun. Chișinău, realizându-le diferitor persoane, inclusiv cet. Stepan Spînu, Rodica Cuzmuța, Evghenii Matveev, Serghei Vinițchi. În scopul realizării intențiilor infracționale Alexei Uvarov împreună și de comun acord cu Daria Balan, pentru a camufla acțiunile sale, închiriau apartamente temporare (pe termen de 3-5 zile), astfel fiind identificată adresa din str. XXXXX, în care desfășurau activități ilegale de porționare a drogurilor, după care le înstrăinau nemijlocit consumatorilor de droguri sau prin intermediul magazinelor online de distribuire a drogurilor cu ajutorul diferitor aplicații de internet, inclusiv și „Telegram”, transmițând eventualilor cumpărători locația prin telefoane GSM sau alte aparate conectate la internet, primind în prealabil sume de bani în numerar sau prin intermediul portmoneelor electronice. Documentând activitatea infracțională a cet. Alexei Uvarov și Daria Balan s-a stabilit că, la 08 noiembrie 2017, cet. Stepan Spînu, fiind consumator de droguri, a achiziționat pentru suma de 5 000 lei de la cet. Alexei Uvarov o anumită cantitate de drog de tip PVP, numită condiționat între consumatori „sare”.

Astfel, la 08 noiembrie 2017, pe traseul șoseaua Balcani, în apropierea intersecției str. Doina din mun. Chișinău, a fost efectuată percheziția automobilului de model „Chevrolet” cu numere de înmatriculare XXXXX, condus de cet. Sergiu Cazacov, în care se deplasau în calitate de pasageri Alexei Uvarov și Stepan Spînu. În rezultatul percheziției flagrante din automobilul dat au fost depistate și ridicate; un pachetel de polietilenă de tip „Zip-lock” în care se afla o substanță cristalizată solidă de culoare albastră-verzuie, doua seringi medicale de capacitatea 2,5 ml cu depuneri rămășițe a unui lichid culoare albastră; o seringă cu capacitatea de 1 ml.; un tub de hârtie adaptat pentru inhalarea drogurilor, ce aparțineau lui Serghei Spînu, droguri care le-a procurat anterior de la Alexei Uvarov. Conform raportului de expertiza nr. 34/12/1-R-6444 din 06 decembrie 2017, substanța cu aspect de pulbere și bulgari de culoare albastră, reprezintă PVP, ce se atribuie la categoria substanțelor stupefiante incluse în Tabelul nr. 1 „*Substanțele stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale*” aprobată prin Hotărârea Guvernului Republica Moldova nr. 1088 din 5 octombrie 2004, iar cantitatea substanței stupefiante (PVP), constituind în total 3,033 g. Tot la 08 noiembrie 2017, în același loc, în rezultatul

percheziției corporale a cet. Alexei Uvarov, în buzunarul hainelor cu care era îmbrăcat, s-a depistat două pachetele cu un conținut de bulgări culoare albăstrie, care conform raportului de expertiza nr. 34/12/1-R-6444 din 06 decembrie 2017, reprezintă PVP, ce se atribuie la categoria substanțelor stupefiante, iar cantitatea substanței stupefiante (PVP), constituind 0,382 gr. (0,310 + 0,072 gr.).

Tot la 08 noiembrie 2017, fiind efectuată percheziția pe adresa XXXXX, (apartamentul închiriat de către cet. Alexei Uvarov și Daria Balan), au fost depistate și ridicate: cântar electronic la scară mică, trei capsule învelite în banda adezivă pe una din care persista inscripția „L33”; trei pachetele de tip „Zip-lock” în care se afla o substanță solidă culoare albastră, care conform raportului de expertiză nr.34/12/1-R-6474 din 07 decembrie 2017, reprezintă PVP ce se referă la substanțele stupefiante, cantitatea acestora constituind în total 0,788 gr (0,369 gr + 0,168 gr + 0,200 gr + 0,051 gr). Totodată, pe suprafața cântarului și a pachetelor deteriorate de tip „Zip-lock” din polimer incolor precum și pe suprafața interioară a acestora pe suprafața interioară având fixat un fragment de bandă izolantă de culoare albastră, ridicate în aceleași circumstanțe, s-au depistat urme de PVP, care se referă la substanțe stupefiante.

În aceeași zi, 08 noiembrie 2017, fiind efectuată percheziția la domiciliul cet. Alexei Uvarov, pe adresa, XXXXXX, au fost depistate și ridicate: 3 cântare electronice de scară mică, 12 pachetele de polietilenă cu un conținut de praf de culoare albastră, care conform raportului de expertiză nr.34/12/1-R-6415 din 06 decembrie 2017, în substanța cu aspect de praf de culcare albastră prezentată la examinare în patru pachete de tip „Zip-lock”, s-a depistat PVP, ce se atribuie la substanțele stupefiante, cantitatea substanței în care se conține (PVP- materie uscata) constituie în total 0,012 g, iar pe suprafața a zece pachete din polimer de tip zip-lock, cât și pe suprafața balanțelor electronice, ridicate în circumstanțele de mai sus, s a depistat urme de PVP.

Astfel, documentând activitatea criminală de înstrăinare a drogurilor pe teritoriul mun. Chișinău a cet. Alexei Uvarov și Daria Balan, în total au fost depistate și ridicate - 4,215 g droguri de tip PVP (pirrolidinovalerophenone) care se atribuie la categoria substanțelor stupefiante, incluse în Tabelul 1. „Substanțele stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicală”, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republica Moldova nr. 1088 din 5 octombrie 2004, iar această cantitate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.79 din 23 ianuarie 2006, constituie proporții deosebit de mari.

Astfel, acțiunile inculpatului Alexei Uvarov au fost calificate după semnele - *circulația ilegală a drogurilor, în scop de înstrăinare, adică, procurarea, păstrarea, distribuirea și alte operațiuni ilegale cu droguri, săvârșite în scop de înstrăinare, de două sau mai multe persoane, cu utilizarea drogurilor sau a analogilor acestora a căror circulație în scopuri medicinală este interzisă, în proporții deosebit de mari, adică infracțiunea prevăzută de art. 217¹ alin. (4) lit. d) Codul penal.*

De asemenea, prima instanță a constatat că, pe parcursul anului 2017, cet. Daria Balan, urmărind scopul comiterii circulației ilegale de droguri, acționând de comun acord cu cet. Alexei Uvarov, au procurat și comercializat droguri, în proporții deosebit de mari, pe teritoriul mun. Chișinău, realizându-le diferitor persoane, inclusiv cet. Stepan Spînu, Rodica Cuzmuța, Evghenii Matveev, Serghei Vinițchi. În scopul realizării intențiilor infracționale, Daria Balan împreună și de comun acord cu Alexei Uvarov, pentru a camufla acțiunile sale, închiriau apartamente temporare (pe termen de 3-5 zile), astfel fiind identificată adresa din str. XXXXX, în care desfășurau activități ilegale de porționare a drogurilor, după care le înstrăinau nemijlocit consumatorilor de droguri sau prin intermediul magazinelor online de distribuire a drogurilor cu ajutorul diferitor aplicații de internet, inclusiv și „Telegram”, transmițând eventualilor cumpărători locația prin telefoane GSM sau alte aparate conectate la internet, primind în prealabil sume de bani în numerar sau prin intermediul portmoneelor electronice. Documentând activitatea infracțională a cet. Alexei Uvarov și Daria Balan s-a stabilit că, la 08 noiembrie 2017 cet. Stepan Spînu fiind consumator de droguri, a achiziționat pentru suma de 5 000 lei de la cet. Alexei Uvarov o anumită cantitate de drog de tip PVP, numită condiționat între consumatori „sare”.

Astfel, la 08 noiembrie 2017, pe traseul șoseaua Balcani, în apropierea intersecției str. Doina din mun. Chișinău, a fost efectuată percheziția automobilului de model „Chevrolet” cu numere de înmatriculare XXXXX, condus de cet. Sergiu Cazacov, în care se deplasau în calitate de pasageri Alexei Uvarov și Stepan Spînu. În rezultatul percheziției flagrante din automobilul dat au fost depistate și ridicate; un pachetel de polietilena de tip „Zip-lock” în care se afla o substanță cristalizată solidă culoare albastru-verzuie; două seringi medicale de capacitatea 2,5 ml cu depuneri rămășițe a unui lichid de culoare albastru; o seringă cu capacitatea de 1 ml; un tub de hârtie adaptat pentru inhalarea drogurilor, ce aparțineau lui Stepan Spînu, droguri, care le-a procurat anterior de la Alexei Uvarov. Conform raportului de expertiză nr. 34/19/1 -R-6444 din 06 decembrie 2017 substanța cu aspect de pulbere și bulgări de culoare albastru reprezintă PVP și se atribuie la categoria substanțelor

stupefiante incluse în Tabelul nr. 1 „Substanțele stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale” aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 5 octombrie 2004: iar cantitatea substanței stupefiante (PVP), constituind în total 3:033 gr. Tot la 08 noiembrie 2017, în același loc, în rezultatul percheziției corporale a cet. Alexei Uvarov, în buzunarul hainelor cu care era îmbrăcat, s-au depistat două pachetele cu un conținut de bulgări culoare albăstrie, care conform raportului de expertiza nr. 34/12/1-R-6444 din 06 decembrie 2017, reprezintă PVP, ce se atribuie la categoria substanțelor stupefiante, iar cantitatea substanței stupefiante (PVP), constituind 0,382 gr.(0:310 + 0,072 gr).

Tot la 08 noiembrie 2017, fiind efectuată percheziția pe adresa XXXXX (apartamentul închiriat de către cet. Alexei Uvarov și Daria Balan), au fost depistate și ridicate: cântar electronic la scară mică, trei capsule învelite în banda adezivă pe una din care persista inscripția „L33”; trei pachetele de tip „zip-lock” în care se afla o substanță solidă culoare albastră, care conform raportului de expertiză nr.34/12/1-R- 6474 din 07 decembrie 2017, reprezintă PVP ce se referă la substanțele stupefiante, cantitatea acestora constituind în total 0,788 gr (0,369 gr + 0,168 gr + 0,200 gr + 0,051 gr). Totodată, pe suprafața cântarului și a pachetelor deteriorate de tip „Zip-lock” din polimer incolor precum și pe suprafața interioară a acestora pe suprafața interioară având fixat un fragment de bandă izolantă de culoare albastră, ridicate în aceleași circumstanțe, s-au depistat urme de PVP, care se referă la substanțe stupefiante.

În aceeași zi, 08 noiembrie 2017, fiind efectuată percheziția la domiciliul cet. Alexei Uvarov, pe adresa XXXXX, au fost depistate și ridicate - 3 cântare electronice de scară mică, 12 pachetele de polietilenă cu un conținut de praf de culoare albastră, care conform raportului de expertiză nr.34/12/1-R-6415 din 06 decembrie 2017, în substanța cu aspect de praf de culoare albastră prezentată la examinare în 4 (patru) pachete de tip „Zip-lock”, s-a depistat PVP, ce se atribuie la substanțele stupefiante, cantitatea substanței în care se conține (PVP- materie uscata) constituie în total 0,012 g, iar pe suprafața a zece pachete din polimer de tip „Zip-lock”, cât și pe suprafața balanțelor electronice, ridicate în circumstanțele de mai sus, s-a depistat urme de PVP. Astfel, documentând activitatea criminală de înstrăinare a drogurilor pe teritoriul mun. Chișinău a cet. Alexei Uvarov și Daria Balan, în total au fost depistate și ridicate - 4,215 gr. droguri de tip PVP (pirrolidinovalerophenone) care se atribuie la categoria substanțelor stupefiante, incluse în Tabelul 1 „Substanțele stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale”, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 5 octombrie 2004, iar această cantitate

în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.79 din 23.01.2006, constituie proporții deosebit de mari.

Astfel, acțiunile inculpatei Daria Balan au fost calificate după semnele - *circulația ilegală a drogurilor, în scop de înstrăinare, adică, procurarea, păstrarea, distribuirea și alte operațiuni ilegale cu droguri, săvârșite în scop de înstrăinare, de două sau mai multe persoane, cu utilizarea drogurilor sau a analogilor acestora a căror circulație în scopuri medicinală este interzisă, în proporții deosebit de mari, adică infracțiunea prevăzută de art. 217¹ alin. (4) lit. d) Codul penal.*

3. Nefiind de-acord cu sentința, fără a contesta vinovăția, avocatul Vitalie Russu în numele inculpatului Alexei Uvarov, a declarat apel prin care a solicitat casarea sentinței cu emiterea unei noi decizii.

În susținerea celor solicitate, avocatul a menționat că, sentința instanței de judecată este neîntemeiată și nefondată, lipsită de suport juridic, la momentul emiterii sentinței judecătorești, instanța nu a examinat obiectiv și elucidat pe deplin toate probele pertinente și concludente care au importanță nemijlocită pentru examinarea obiectivă a litigiului, mai mult ca atât, nu a studiat profund esența problemei, aplicând eronat normele materiale, cât și procedurale și internaționale.

3.1. De asemenea, nefiind de acord cu sentința a declarat apel avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan, prin care a solicitat repunerea în termen, pe motivul că, copia sentinței nu a primit-o până în prezent, la pronunțarea sentinței avocatul nu a fost prezent și o sentință tradusă în limba rusă accesibilă condamnatei nu a primit; casarea integrală a sentinței, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit prin care inculpata să fie liberată de răspundere penală prin prisma art. 217 alin. (5) al Codului penal.

În susținerea celor solicitate, avocatul a menționat că, instanța incorect a statuat că, recunoașterea vinovăției de către inculpată atrage incidența procedurii simplificate, nu poate valorifica ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) din Codul penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică, totodată indică expres că, careva circumstanțe agravante în baza art. 77 din Codul penal la examinarea cauzei și la stabilirea pedepsei inculpatei nu au fost stabilite.

Mai mult ca atât, inculpata Daria Balan, fiind audiată în instanța de fond potrivit regulilor de audiere a martorului, prin expunere factologică ce nu contravine acuzației formulate în rechizitoriu, sub jurământ, a recunoscut integral vinovăția și a declarat aceleași fapte stabilite în cadrul urmăririi penale, ca urmare a declarațiilor depuse de ea în calitate de învinuită.

Astfel, inculpata a relatat instanței că, recunoaște vina integral și se căiește de cele comise, este de acord cu învinuirile înaintate de către procuror, menținând declarațiile făcute la urmărirea penală.

A pledat pentru liberarea de răspundere penală, în temeiul art. 217 alin. (5) din Codul penal, invocând contribuirea la descoperirea infracțiunii, căința sinceră și recunoașterea integrală a vinovăției.

Totodată, apărătorul a menționat că pedeapsa aplicată inculpatei este una prea aspră, iar pentru a corespunde scopului pedepsei penale prevăzut de art. 60 al Codului penal, ar fi corect aplicare unei pedepse până la limita minimă de 4 ani și 8 luni.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de către avocatul Vitalie Russu în numele inculpatului Alexei Uvarov și respins ca fiind declarat peste termen apelul declarat de către avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Astfel, necătând la faptul că inculpații vina au recunoscut-o, în cele imputate, instanța de apel a menționat că, la materialele cauzei există un cumul de probe ce confirmă indubitabil vinovăția acestora în cele imputate prin rechizitoriu și anume: *declarațiile martorilor Rodica Cuzmuța, Evghenii Matveev, Stepan Spînu, Sergiu Cazacov, Serghei Vinițchii, Igor Postu; procesul-verbal de percheziție din 08 noiembrie 2017; procesul-verbal de percheziție corporală din 08 noiembrie 2017; procesul-verbal de percheziție din 08 noiembrie 2017 și procesul-verbal de percheziție din 08 noiembrie 2017; procesul-verbal din 04 decembrie 2017; procesul-verbal din 16 decembrie 2017; procesul-verbal din 13 februarie 2018; raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-6444 din 06 decembrie 2017; raportul de expertiză nr.34/12/1-R-6474 din 07.12.2017; raportul de expertiză chimică nr.34/12/1-R 6415 din 06.12.2017.*

Instanța de apel analizând probele a constatat cu certitudine că, vinovăția inculpaților este probată în afara oricărui dubiu rezonabil și într-un mod cert. Totodată, cauza a fost examinată în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, ceea ce presupune faptul că inculpații au recunoscut vinovăția. Alte circumstanțe ce ar determina casarea sentinței nu au fost relevate.

Cu referire la apelul declarat de către avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan, instanța de apel a constatat că, apelul declarat este depus în afara termenului legal, fapt confirmat prin probele anexate la materialele dosarului.

În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că, sentința a fost pronunțată la 04 iulie 2018. Prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.173-174)

se probează incontestabil faptul că, avocatul Ștefan Balmuș s-a prezentat la ședința de judecată din 25 iunie 2018 și în prezența acestuia, a fost stabilită data pentru pronunțarea sentinței. Astfel, ultimul cunoștea cu certitudine, data pronunțării sentinței integrale emise în privința inculpatului. La caz, termenul de apel urmează a fi calculat din data pronunțării sentinței și nu din data primirii copiei sentinței, în aceasta și rezidă scopul modificărilor normelor juridice enunțate (art. 420 alin. (1) din Codul de procedură penală).

Astfel, instanța de apel atestând tardivitatea apelului declarat de către avocatul Ștefan Balmuș a indicat că, nu se va expune asupra fondului apelului depus de către avocat, lăsând fără apreciere argumentele invocate de către ultimul în cererea de apel, iar careva temeuri de drept de a interveni asupra legalității și temeiniciei sentinței, instanța de apel nu a constatat.

Cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului, instanța de apel reieșind din circumstanțele cauzei, având în vedere recunoașterea vinovăției de către inculpat, a conchis că corectarea inculpatului este pasibilă cu aplicarea unei pedepse privative de libertate sub formă de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar.

Totodată, instanța de apel a susținut poziția instanței de fond care la stabilirea pedepsei pentru infracțiunea comisă, a luat în calcul toate circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită și anume: săvârșirea faptei prin intenție directă, modul, condițiile și circumstanțele de săvârșire a infracțiunii și gravitatea urmărilor.

5. Decizia este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Dumitru Buliga în numele inculpatului Alexei Uvarov în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 6), 10), 11) și 16) din Codul de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărâri prin care inculpatul să fie liberat de răspundere penală în temeiul art. 217 alin. (5) din Codul penal.

În susținerea celor solicitate apărătorul menționează că, judecata a avut loc în lipsa inculpatului, astfel încălcându-i dreptul la un proces echitabil.

Un alt argument înaintat de către avocat este faptul că, instanța de apel a încălcat prevederile art. 100-101 din Codul de procedură penală, or, ultima era obligată să verifice probele, însă instanța doar a menționat că *„nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, aceasta demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță”*.

De asemenea, instanța de apel a pronunțat o decizie nemotivată fără a da un răspuns clar la fiecare argument indicat în cererea de apel de către partea apărării.

Totodată, instanța de apel urma să se pronunțe asupra instituției liberării de răspundere penală prevăzută de art. 217 alin. (5) din Codul penal, or, inculpatul a

contribuit activ la descoperirea sau contracararea infracțiunii ce ține de circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, după caz, prin autodenunțare, predare benevolă a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, indicare a sursei de procurare a acestor substanțe, la divulgarea persoanelor care au contribuit la săvârșirea infracțiunii, la indicarea mijloacelor bănești, a bunurilor sau a veniturilor rezultate din infracțiuni.

Apărătorul susține că, la individualizarea pedepsei penale instanța de apel eronat a luat în calcul antecedentele penale ale inculpatului care erau stinse.

5.1. Avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan declară recurs ordinar prin care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei decizii prin care ultima să fie liberată de răspundere penală în temeiul art. 217 alin. (5) din Codul penal.

În motivarea celor solicitate, avocatul susține că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra solicitării inculpatei de a fi liberată de răspundere penală conform art. 217 alin. (5) din Codul penal, instanța a respins fără a argumenta poziția sa.

Totodată, remarcă că, instanța de apel a aplicat o pedeapsă prea aspră, or, limitele minime și maxime de pedeapsă sub formă de închisoare prevăzută de sancțiunea art. 217¹ alin. (4) din Codul penal, este de la 4 ani și 8 luni la 10 ani, astfel instanța îi putea stabili o pedeapsă de 4 ani și 8 luni.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) din Codul de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 din Codul de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În prezenta cauză, Colegiul penal lărgit constată că și-a găsit confirmarea temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, indicat de către părți, și anume cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care

se întemeiază soluția și a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, în legătură cu ce urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, Colegiul penal lărgit amintește că, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, însă legiuitorul prevede excepții de la această regulă prevăzute în art. 321 din Codul de procedură penală.

Așadar, la alin. (2¹) al art. 321 din Codul de procedură penală, legiuitorul a prevăzut că, „În cazul prevăzut la alin. (2) pct. 2) (*când inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui sau de administrația locului de detenție a acestuia*), inculpatul poate fi supus aducerii silite în instanța de judecată pentru a-și confirma refuzul de a participa la judecarea cauzei”.

Reiterând dispozițiile legale indicate mai sus la prezenta cauză penală, Colegiul penal lărgit indică că, la 23 ianuarie 2019, inculpatul printr-o cerere scrisă a solicitat să nu fie escortat în ședința de judecată în cadrul Curții de Apel Chișinău din motiv că, a fost la stomatolog și nu se simte bine (f.d.40, vol. V).

De asemenea, conform procesului-verbal din 23 ianuarie 2019, întocmit de către directorul penitenciarului nr. 13 - Chișinău, se confirmă faptul că inculpatul a refuzat deplasarea la ședința de judecată, înaintând și o cerere în acest sens și indicând motivul (f.d. 39, vol. V).

Astfel, la 23 ianuarie 2019, în ședința de judecată în cadrul Curții de Apel Chișinău, instanța de apel a pus în discuție cererea inculpatului Alexei Uvarov, participanții la proces au indicat că este imposibil de a examina cauza în lipsa acestuia (*inculpata Daria Balan, avocatul inculpatei Ștefan Balmuș și avocatul inculpatului Tatiana Lepădatu*), iar procurorul a declarat că urmează să decidă instanța la discreția acesteia. Deliberând pe loc, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a decis de a examina cauza în lipsa inculpatului Alexei Uvarov (f.d. 43-verso, vol. V).

Mai mult decât atât, Colegiul penal lărgit remarcă că, ședința de judecată din 23 ianuarie 2019, a început cu informarea instanței de apel de către avocatul Dumitru Buliga, apărătorul inculpatului Alexei Uvarov până în acel moment, despre faptul că nu va mai participa la examinarea cauzei, deoarece contractul a fost încheiat cu fratele inculpatului, doar pentru a studia materialele cauzei, nu și a-l reprezenta în ședința de judecată, astfel urmează să încheie un alt contract pentru prestarea serviciilor de asistență juridică.

În acest sens, Colegiul penal lărgit subliniază jurisprudența Curții de la Strasbourg care a indicat în cauza Bogomic vs Portugalia din 07 octombrie 2008 că, desemnarea unui avocat nu este de natură să asigure acuzatului, prin ea în însuși, o asistență juridică efectivă.

Așadar, din materialele cauzei rezultă că inculpatul Alexei Uvarov nu a beneficiat de un drept la apărare în sensul art. 6 paragraful 3 lit. c) di Convenția Europeană, or, instanța numindu-i inculpatului în aceeași ședință un apărător din oficiu și continuând examinarea cauzei, nu a ținut cont de eficacitatea unei apărări, or, avocatul Tatiana Lepădatu nu a reușit să facă cunoștință cu materialele cauzei.

Astfel, Înalta Curte de la Strasbourg a menționat în acest sens în cauza Sannino vs Iatlia din 27 aprilie 2006 că, instanța de judecată la desemnarea unui apărător din oficiu urmează să dea o apreciere obiectivă a lucrului efectuat de către apărător, or, instanța urmează să intervină pentru a asigura respectarea dreptului la apărare, în caz contrar instanțele naționale nu pot fi exonerate de răspundere.

Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, instanța de apel fără a ține cont, atât de jurisprudența CtEDO, cât și legislația națională, a examinat cauza în lipsa unei apărări care urma să fie nu doar de „*jure*”, dar și de „*facto*”, ceea ce contravine garanțiilor drepturilor omului.

De asemenea, poziția instanței de apel de a examina cauza penală în lipsa inculpatului Alexei Uvarov, Colegiul penal lărgit o apreciază drept una neîntemeiată, or, ținând cont de jurisprudenței CEDO (*cauza Colozza vs Italia, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 12 februarie 1985, nr. 9024/80, art. 6 parag. 1*) constată că, „(...) resursele disponibile în dreptul intern trebuie să fie eficace și să demonstreze că o persoană acuzată de o infracțiune, s-a sustras de la urmărire penală sau de la judecată”.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit ținând cont de prevederile art. 321 alin. (2¹) din Codul de procedură penală și jurisprudența CtEDO (*cauza Colozza vs Italia*), conchide că, instanța de apel urma să utilizeze toate instrumentele legale naționale pentru a asigura inculpatului dreptul la un proces echitabil.

Colegiul penal lărgit subliniază că, instanța de apel într-o singură ședință, fără participarea inculpatului Alexei Uvarov la judecarea cauzei, stabilindu-i în aceeași zi un alt avocat, care în opinia instanței de recurs ordinar nu a avut suficient timp de a pregăti apărarea inculpatului, a examinat cauza pur formal, încălcându-i inculpatului dreptul la un proces echitabil.

Mai mult decât atât, Colegiul penal lărgit atrage atenția că, instanța de apel nu își motivează decizia privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului, or, atât din

partea descriptivă a deciziei, cât și din procesul-verbal al ședinței de judecată nu este clar pe ce se bazează decizia instanței de apel.

Este de menționat faptul că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „(...) rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.” (cauza *Fomin vs Moldova* din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

De asemenea, Colegiul penal lărgit studiind materialele cauzei și decizia recurată ajunge la concluzia că, instanța de apel eronat nu ținut cont de prevederile art. 414 din Codul de procedură penală, care obligă instanța de apel să verifice declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Astfel, conform procesului-verbal din 23 ianuarie 2019, instanța de apel în temeiul art. 414 din Codul de procedură penală, examinează următoarele probe și înscrisuri din materialele cauzei cercetate: *certificatul medicului narcolog (f.d., vol. I); certificatul medicului psihiatru (f.d. 139, vol. I); caracteristica inculpatului Alexei Uvarov (f.d. 31, vol. IV); cererile lui Daria Balan și Alexei Uvarov de examinarea cauzei în procedură simplificată prevăzută de art. 364¹ al Codului de procedură penală (f.d. 33-34, vol. IV); sentința în privința inculpatului Alexei Uvarov din 16 martie 2010 (f.d. 57, vol. I) și sentința din 2005 (f.d. 59, vol. I)*. Însă, în partea descriptivă a deciziei pronunțate, instanța de apel include următoarele probe: *declarațiile martorilor Rodica Cuzmuța, Evghenii Matveev, Stepan Spînu, Sergiu Cazacov, Serghei Vinițchii, Igor Postu; procesul-verbal de percheziție din 08 noiembrie 2017; procesul-verbal de percheziție corporală din 08 noiembrie 2017; procesul-verbal de percheziție din 08 noiembrie 2017; procesul-verbal de percheziție din*

08 noiembrie 2017; procesul-verbal din 04 decembrie 2017; procesul verbal din 16 decembrie 2017; procesul-verbal din 13 februarie 2018; raportul de expertiză nr. 34/12/1 -R-6444 din 06 decembrie 2017; raportul de expertiză nr.34/12/1-R-6474 din 07.12.2017; raportul de expertiză chimică nr.34/12/1-R 6415 din 06.12.2017, probe care nu au fost cercetate, citite și semnate în procesul-verbal al ședinței de judecată în cadrul instanței de apel.

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și încadrării juridice a acțiunilor inculpaților de către instanță, or, conform art. 419 din Codul de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

În atare circumstanțe se consideră că, instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 414 din Codul de procedură penală, iar aceste abateri se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel s-a pronunțat insuficient asupra argumentelor părții apărării în privința aplicării prevederilor alin. (5) al art. 217 din Codul de procedură penală, or, în partea descriptivă a deciziei nu este indicat un răspuns clar și motivat privind neîntrunirea condițiilor de aplicare a dispozițiilor art. 217 alin. (5) din Codul penal, în privința inculpaților. Colegiul penal lărgit remarcă că, aplicarea prevederilor art. 217 alin. (5) din Codul penal, este posibilă în cazul în care există una din două condiții, și anume: 1) *predarea benevolă de către persoană a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora sau* 2) *acțiunile active care contribuie la descoperirea sau curmarea infracțiunilor unor astfel de substanțe, manifestate prin următoarele modalități alternative, autodenunțare, divulgarea persoanelor care au contribuit la săvârșirea infracțiunii, indicarea sursei de procurare a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, participarea la depistarea mijloacelor bănești, a bunurilor sau a veniturilor dobândite în rezultatul comiterii infracțiunii.*

Astfel, instanța de apel în motivarea deciziei nu motivează soluția adoptată în corelație cu cele indicate mai sus și circumstanțele de fapt reținute în speța dată.

În acest sens, Colegiul penal lărgit amintește că, Curtea de la Strasbourg menționează că instanțele naționale dispun de o mare libertate în alegerea mijloacelor adecvate de natură să asigure respectarea tuturor imperativelor art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană a drepturilor omului, însă judecătorii trebuie să indice cu *suficientă claritate* motivele pe care își întemeiază deciziile, căci doar în acest fel părțile procesului de judecată pot exercita căile de atac prevăzute de legislația națională (*vezi cauza Hadjianastassiou vs Grecia din 16 decembrie 1992*).

În acest sens, Colegiul penal lărgit conchide că, motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare.

Mai mult decât atât, motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pavăză împotriva arbitrarului.

Totodată, Colegiul penal ținând cont de prevederile art. 426 din Codul de procedură penală, care prevede efectul extensiv al recursului și limitele lui, judecă cauza prin extindere cu privire la Daria Balan, și conchide de a casa total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea judecării extensive în privința inculpatei Dara Balan, Colegiul penal lărgit remarcă că, Alexei Uvarov și Daria Balan au fost puși sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal, prin participare, fiindu-le imputată aceeași faptă.

Astfel, întru respectarea normelor procesual penale și principiilor Convenției Europene și a evita judecarea selectivă, Colegiul penal lărgit dispune judecarea prin extindere a recursurilor, asigurându-le accesul liber la justiție.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 414 din Codul de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, totodată să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, să verifice și să aprecieze profund probele administrate în instanța de fond și cea de apel în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea aprecierea convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența condițiilor aplicării dispozițiilor art. 217 alin. (5) din Codul penal, ținând

cont de motivele expuse în pct. 6 al prezentei decizii, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 din Codul de procedură penală.

Rezumând cele menționate, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) din Codul de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Dumitru Buliga în numele lui Alexei Uvarov și avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, în cauza penală în privința inculpaților *Uvarov Alexei XXXXX și Balan Daria XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, pronunțată integral la *18 martie 2020*.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

OPINIE SEPARATĂ

a judecătorului Dumitru Mardari

(Conform art. 340 alin. (3) Cod de procedură penală, pe cauza penală în privința inculpaților Alexei Uvarov și Daria Balan)

18 februarie 2020

mun. Chișinău

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 04 iulie 2018 Alexei Uvarov și Daria Balan au fost recunoscuși vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal, cauza fiind examinată conform prevederilor art. 364¹ alin. (8) Codul de procedură penală.

2. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de către avocatul Vitalie Russu în numele inculpatului Alexei Uvarov și respins ca fiind declarat peste termen apelul declarat de către avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan, cu menținerea sentinței fără modificări.

3. Decizia este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Dumitru Buliga în numele inculpatului Alexei Uvarov în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 6), 10), 11) și 16) din Codul de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărâri prin care inculpatul să fie liberat de răspundere penală în temeiul art. 217 alin. (5) din Codul penal.

De asemenea, declară recurs ordinar avocatul Ștefan Balmuș în numele inculpatei Daria Balan declară recurs ordinar prin care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei decizii prin care ultima să fie liberată de răspundere penală în temeiul art. 217 alin. (5) din Codul penal.

4. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2020, au fost admise recursurile ordinare, casată decizia cu remiterea cauzei spre judecare de către aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.

5. Am semnat cu respect hotărârea menționată, dar nu sunt de acord cu soluția adoptată, am o altă opinie asupra soluționării recursului ordinar declarat. Consider necesar de a formula prezenta opinie separată din următoarele considerente:

Colegiul penal a examinat cauza în ordine de apel în lipsa inculpatului care a refuzat să fie escortat.

Conform concluziei medicale, inculpatului era apt din punct de vedere medical de a participa la ședința de judecată.

Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, a fost modificat și completat după cum urmează: Articolul 321: La alineatul (2) punctul 2) după sintagma „apărătorul lui” se completează cu sintagma „sau a administrației instituției de detenție a acestuia”.

Articolul 321 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, prevede posibilitatea judecării cauzei în lipsa inculpatului aflat în arest, în prezența cumulativă a două condiții: refuzului inculpatului și confirmarea acestui refuz de apărătorul său. În practică, adeseori inculpații aflați în stare de arest refuză să fie aduși în instanță, iar refuzul lor nu este confirmat de către apărători. Situația se agravează în cazurile penale cu mai mulți inculpați care, de obicei, sunt învinuiți de infracțiuni deosebit de grave sau

excepțional de grave, când fiecare inculpat recurge repetat la astfel de tertipuri. Acest fapt duce la amânarea judecării cauzei, tergiversându-se, în așa fel, procesul penal.

Din art. 5 paragr. 1 lit. c) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, se desprinde ideea că arestarea preventivă are un scop precis – aducerea în fața autorității judiciare competente. Or, procesul penal, în ansamblu, trebuie să se desfășoare cu celeritate, iar termenul rezonabil al procesului penal reprezintă un element al dreptului la un proces echitabil, conform art. 6 paragr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Conform Directivei Uniunii Europene 2016/343 din 09.03.2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăției și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurii penale, în art. 8 alin. 2 prevede că statele membre pot să prevadă că un proces care poate duce la o hotărîre privind vinovăția sau nevinovăția persoanei suspectate sau acuzate poate avea loc în absența persoanei în cauză, cu condiția ca: persoana suspectată sau acuzată să fi fost informată în timp util cu privire la proces și la consecințele neprezentării; sau persoana suspectată sau acuzată care a fost informată cu privire la proces să fie reprezentată de un avocat mandatat, care a fost numit fie de către persoana suspectată sau acuzată, fie de către stat.

Totodată, în Directiva menționată mai sus, s-a statuat că „dreptul persoanelor suspectate și acuzate de a fi prezente la proces nu este absolut.

În anumite condiții, persoanele suspectate și acuzate ar trebui să aibă posibilitatea de a renunța la acest drept, în mod expres sau tacit, dar neechivoc”.

Reieșind din cele expuse mai sus, au fost propuse modificările respective în Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Astfel, constat că instanța de apel a procedat în corespundere cu normele interne și internaționale și a examinat cauza în lipsa inculpatului, fiind prezente toate condițiile necesare.

Procedura de examinare a cauzei în baza probelor administrate la faza de urmărire penală este o procedură simplificată și presupune că există doar probele stabilite în rechizitoriu, probele respective sînt cunoscute tuturor părților și nici o parte nu contestă probele stabilite în rechizitoriu.

Prin urmare, nu este necesar de a cerceta probele care sînt cunoscute părților, care nu sînt contestate de părți și cercul probelor nu poate fi modificat. În asemenea situație este logică situația în care nu sînt cercetate probele care probează vinovăția. Nu are sens să cercetezi ceea ce toate părțile sînt de-acord.

Cu atît mai mult, partea apărării nu contestă aceste probe și nu contest vinovăția stabilită în baza acestor probe.

Odată ce inculpatul acceptă o procedură simplificată, acceptă atît privilegiile respective cît și unele limitări ale drepturilor procedurale.

Astfel, instanța de apel corect a cercetat doar probele care se referă la aspectele contestate, adică la pedeapsa stabilită.

Judecător

Dumitru Mardari